

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Одлуком Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Београду, донетом на седници од 25. априла 2015. године, одређени смо за чланове Комисије за преглед и оцену докторске дисертације кандидата Милоша Миловановића под називом: „**Ванредни правни лекови у кривичном поступку**“. У том својству, Наставно-научном већу подносимо следећи

РЕФЕРАТ

О ЗАВРШЕНОЈ ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. Основни подаци о кандидату и дисертацији

1.1. Подаци о кандидату

Милош Миловановић је рођен 6. јуна 1986. године у Пожаревцу, где је завршио основну школу и Пожаревачку гимназију. Правни факултет Универзитета у Београду уписао је 2005. године, а на истом је дипломирао 2009. године, са просечном оценом 9,94.

У мају 2008. године боравио је у Гроцијус центру за међународне правне студије при Универзитету Лајден у Холандији (Grotius Centre for International Legal Studies - Universiteit Leiden) где је похађао обуку из међународног кривичног права, док је у периоду 2008-2010. година био полазник „Правне клинике за кривично право“ при Правном факултету Универзитета у Београду.

Током студија био је стипендиста Републичке фондације за развој научног и уметничког подмлатка, Фонда за младе таленте и Министарства просвете Републике Србије. Добитник је награде „EFG Eurobank школарина за 100 најбољих студената државних универзитета“, као и Похвала од стране

Правног факултета Универзитета у Београду за постигнут одличан успех у учењу и стицању знања.

Правосудни испит је положио 2012. године.

У претходном периоду радио је као судијски приправник-волонтер у Првом општинском суду у Београду (у периоду октобар-новембар 2009. године) и као адвокатски приправник-волонтер у Пожаревцу (од децембра 2009. године до априла 2012. године).

Од децембра 2012. године запослен је у Безбедносно-информативној агенцији. Поред тога, у октобру 2015. године изабран је за асистента на Академији за националну безбедност у Београду, на предмету Кривично право.

Говори енглески језик, а служи се француским и немачким језиком.

Милош Миловановић је написао и објавио следеће радове:

- „Кривични поступак Јапана“, *Страни правни живот*, бр. 1/2013, Институт за упоредно право, Београд, 2013, 306-320;
- „Коментар конференције о ревизији Римског статута Међународног кривичног суда“, *Право и друштво*, бр. 1/2011, Службени гласник, Београд, 2011, стр. 169-183;
- „Ратни извештачи као сведоци у међународном кривичном праву – случај Рандал“, *Crimen*, бр. 1/2011, Правни факултет Универзитета у Београду и Институт за упоредно право, Београд, 2011, стр. 116-132;
- „Кривично дело агресије између консензуса и оспоравања“, *Међународни проблеми*, бр. 1/2011, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2011, стр. 24-51;
- „Захтев за преиспитивање правноснажне пресуде Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију“, *Гласник Адвокатске коморе Војводине*, књига 71, бр. 2, Адвокатска комора Војводине, Нови Сад, 2011, стр. 83-92;

- „Споразум о признању кривице – pro et contra“, *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 2/2010, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2010, стр. 415-431;

1.2 Подаци о докторској дисертацији

Докторска дисертација кандидата Милоша Миловановића носи наслов „Ванредни правни лекови у кривичном поступку“, има 318 страница А4 формата (фонт *Times New Roman* 12, проред 1,5, маргине 30 mm) и у потпуности је у складу са захтевима Универзитета у Београду у погледу форме и садржаја докторске дисертације.

У дисертацији се налази насловна страна на српском и енглеском језику, страна са информацијама о ментору и члановима комисије, страна са подацима о докторској дисертацији на српском и енглеском језику, укључујући резиме на српском и енглеском језику и кључне речи, четири странице садржаја, попис литературе на 19 страница и биографија аутора, која укључује укупно 2 странице.

Истраживачку грађу за докторску дисертацију чине законски текстови, судска пракса, различити монографски научни радови, уџбеници, зборници радова, научни чланци и студије. Анализирано је више десетина одлука, које су донели домаћи и међународни судови.

Садржајем дисертације обухваћен је увод, три дела и закључак, са укупно 897 фуснота у тексту. Списак цитиране литературе обухвата библиографске јединице, правне изворе домаћег, упоредног и међународног права, цитиране судске одлуке и остале изворе.

2. Предмет и циљ дисертације

Основни предмет докторске дисертације представља систематски приказ института ванредних правних лекова у кривичном поступку. Ово истраживање наведене теме обухвата неколико сегмената: теоријско одређивање појма ванредних правних лекова, настанак и историјски развој института, упоредноправни приказ са нагласком на водеће правне системе, те анализу

позитивноправног решења у нашој држави кроз призме нормативног регулисања, теоријских схватања и судске праксе.

У дисертацији се полази од става да постојање грешака у правноснажним судским одлукама представља ризик који је иманентан функционисању правосуђа, док је тежња за њиховим исправљањем, посредством института ванредних правних лекова, неодвојиво повезана са борбом између супростављених начела кривичног процесног права. У том смислу, кандидат заступа став да су општи интерес за утврђивањем истине, те разлици законитости и правичности у кривичном поступку претежнији од начела правноснажности и начела *ne bis in idem* које се из њега изводи, те да је погрешна правноснажна одлука не само штетна по странке на које се односи, већ и по друштвени интерес правилног функционисања правосуђа. Поред питања о оправданости ванредних правних лекова, дисертација се бави и питањем оправданости понављања правноснажно окончаног кривичног поступка на штету окривљеног, при чему је анализиран историјски и упоредноправни контекст наведеног института, као и аргументи *pro et contra*.

Из анализе историјског развоја ванредних правних лекова одређени су главни разлози њиховог настанка, детерминисане су одређене правилности у њиховом развоју, и уочени тзв. „правни транспланти“ из једног у друге правне системе.

Представљене упоредноправне норме о ванредним правним лековима кандидат је искористио да упореди српско процесно право са водећим светским правним системима. У том смислу, у дисертацији се указује на разлику у дефинисању појма правног лека у континенталном и англо-америчком праву, а самим тим и на различита схватања института ванредних правних лекова у наведеним правним системима. На поједина инострана решења је указано као на корисне смернице за *de lege ferenda* реформу нашег кривичног законодавства, а у циљу поштовања важећих и општеприхваћених међународно-правних стандарда људских права, а нарочито права окривљеног у кривичном поступку.

Анализа позитивног права о ванредним правним лековима у кривичном поступку чини срж докторске дисертације. Она, сем класичног представљања

de lege lata решња (врсте ванредних правних лекова, титулари, основи за подношење, садржина захтева, рокови, надлежност за одлучивање, поступак, одлука по ванредном правном леку), значајну пажњу посвећује и актуелној судској пракси и теоријским схватањима.

Све претходно наведено јасно указује на велику актуелност теме, односно предмета докторске дисертације, која је од великог, како научног, тако и практичног значаја. Циљ докторске дисертације је да се подробно објасне све особености ванредних правних лекова, укаже на спорна питања у пракси и теорији, као и да се формулишу одговарајући предлози у *de lege ferenda* смислу. Тај циљ је кандидат у потпуности остварио.

3. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

Основна хипотеза докторске дисертације почива на констатацији да ванредни правни лекови у кривичном поступку представљају нужна и корисна средства која су у функцији остваривања друштвеног интереса правилног обављања правосуђа и остваривања осећања правичности код грађана. У том смислу, полази се од става да би остављање на снази правноснажне судске одлуке, упркос доказима или чињеницама који указују да је она погрешна, уместо очувања ауторитета правосуђа довело управо до његовог рушења, стварајући неповерење у поступање судова.

Друга основна хипотеза потврђује да је позитивно-правно регулисање ванредних правних лекова у кривичном поступку Србије на нивоу постојећих решења у водећим континенталним правним системима и да као такво, уз одређене корекције, може адекватно да буде у функцији начела истине.

Поред основних хипотеза, дисертација обухвата и две посебне хипотезе које се односе на постојеће законско уређење ванредних правних лекова у кривичном поступку Србије.

Прва посебна хипотеза се састоји у ставу да је потребно предвидети могућност понављања кривичног поступка на штету окривљеног у изузетним, посебно дефинисаним случајевима, а из разлога остваривања начела правичности и начела истине, како би се спречиле евентуалне злоупотребе.

Друга посебна хипотеза указује на неопходност измена и допуна одредби које се односе на ванредни правни лек чији је циљ ефикасна заштита процесних субјеката у случају повреде или ускраћивања људског права или слободе зајемчене Уставом или Европском конвенцијом о људским правима и њеним додатним протоколима

Спроведеним истраживањем постављене хипотезе су у потпуности потврђене, а сви ставови кандидата у односу на потврду хипотеза су ваљано и комплетно објашњени, те детаљно образложени.

4. Кратак опис садржаја дисертације

Докторска дисертација Милоша Миловановића под насловом „**Ванредни правни лекови у кривичном поступку**“ има неколико основних целина подељених у три дела односно поглавља, те структурисаних на одговарајући начин, прилагођен логичном развоју теме истраживања.

У оквиру првог дела представљена су општа разматрања о ванредним правним лековима, укључујући одређивање њиховог места у систему кривичног процесног права, као и одређивање самог појма наведеног института. Након тога извршена је систематизација ванредних правних лекова по различитим критеријумима, размотрено је питање њихове међусобне конкурентности, те су представљене привилегије окривљеног у поступку по ванредним правним лековима. Посебна пажња је посвећена односу ванредних правних лекова и начела *ne bis in idem*, као и њиховом односу са другим правним институтима којима се може изменити правноснажна судска одлука.

Други део рада посвећен је историјском и упоредноправном приказу ванредних правних лекова. Историјски приказ дат је кроз представљање правила која су важила у старом, средњем и новом веку. С друге стране, упоредноправни приказ обухвата анализу процесних норми држава континенталног (Немачка, Француска, Русија и Шпанија) и англо-америчког права (Енглеска, САД, Канада), затим правне системе *sui generis* (Кина и Јапан), као и међународно кривично право (Међународни кривични суд и Међународни кривични трибунал за бившу Југославију).

У оквиру трећег дела представљени су ванредни правни лекови у српском кривичном поступку у оквиру три одељка. У првом је приказан њихов историјски развој почев од Законика о поступку судском у кривичним делима из 1865. године, преко законика из 1929. године, 1948. године, 1953. године, 1976. године, 2001. године, закључно са Закоником из 2006. године. У другом одељку размотрено је постојеће законско уређење ванредних правних лекова, те су представљене норме које уређују захтев за понављање кривичног поступка, захтев за заштиту законитости, као и захтеве за преиначење правноснажне одлуке о казни тј. захтев за изрицање јединствене казне и захтев за ублажавање казне осуђеном сараднику. Трећи одељак посвећен је анализи судске праксе, а у истом су представљени и резултати анкета којима су испитани ставови правника практичара о позитивноправном регулисању захтева за понављање кривичног поступка и захтева за заштиту законитости.

Последњи део докторске дисертације посвећен је изношењу закључака и предлога *de lege ferenda*, који се заснивају на претходном тексту и анализима како законских норми, тако и низа одлично одабраних репрезентативних примера из праксе.

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације

Докторска дисертација кандидата Милоша Миловановића оригиналан је и користан допринос науци кривичнопроцесног права, будући да представља значајно истраживање ванредних правних лекова у кривичном поступку.

Њен значај огледа се и у чињеници да је у нашој досадашњој правној литератури био веома уочљив недостатак студије која целовито обрађује наведени правни институт.

Све претходно наведено што се тиче предмета и циља докторске дисертације јасно указује на велику актуелност теме, односно предмета докторске дисертације, која је од великог, како научног, тако и практичног значаја. Остварењем циља докторске дисертације да се подробно објасни значај и дејство ванредних правних лекова, уз указивање на проблеме који се јављају у њиховој практичној примени или који су као такви истакнути у

процесној теорији, као и формулисање одговарајућих предлога у *de lege ferenda* смислу, остварен је значајан доктринарни резултат, те дат и врло солидан како научни тако и практични допринос, који може бити и од сасвим конкретне важности у даљем развоју института ванредних правних лекова у кривичном поступку.

Резултати истраживања изложени у докторској дисертацији Милоша Миловановића поред научног значаја могу бити од користи и домаћем законодавцу, будући да је кандидат настојао да учини и конкретне предлоге за новелирање појединих законских решења, како би се иста ускладила са савременим токовима у упоредном процесном праву.

На основу свега претходно изложеног, Комисија је мишљења да докторска дисертација Милоша Миловановића под насловом „Ванредни правни лекови у кривичном поступку“ представља квалитетно, занимљиво и одговорно спроведено истраживање које може бити и од великог практичног значаја у предстојећој даљој реформи нашег кривичног процесног законодавства.

6. Закључак

На основу прегледа и оцене докторске дисертације под насловом „Ванредни правни лекови у кривичном поступку“ Милоша Миловановића, Комисија налази да је дисертација урађена у складу са одобреном пријавом, да је одликује добар методолошки приступ и добро промишљен концепт рада, уз складно коришћење релевантне научне литературе.

Дисертација која је предмет овог реферата је у свим својим деловима и саопштеним резултатима оригинално научно дело, плод самосталног истраживачког поступка и промишљања. На основу тога и свега у претходном тексту већ наведеног, Комисија има задовољство да

п р е д л о ж и

Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Београду да прихвати овај рад као подобан за јавну одбрану, као и да одреди комисију пред

којом ће Милош Миловановић бранити предметну докторску дисертацију, у чијем би саставу били потписници овог реферата.

У Београду, 26. маја 2016. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

др Милан Шкулић

редовни професор Правног факултета
Универзитета у Београду

др Горан П. Илић

редовни професор Правног факултета
Универзитета у Београду

др Татјана Бугарски

ванредни професор Правног
факултета Универзитета у Новом
Саду

др Вања Бајовић

доцент Правног факултета
Универзитета у Београду
